

**SANSKRIT: P9 RAMCHANDRA-GUNCHANDRA KRUT NATYADARPA  
(ELECTIVE-2)**

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

**Instructions:**

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બેનો અનુવાદ કરો. (૦૬)
- (૧) આવશ્યકા વિરોધ્યર્થઃ સ્વલ્પ પાત્રઃ સનિરોમઃ ।  
પશ્ચ સંરઘ્યાંડપકર્ષેણ દશસંરઘ્યઃ પ્રકર્ષતઃ ॥
- (૨) ચિન્તિતાર્થાત્ પર પ્રાપ્તવૃત્તે યત્રોપ કારિણી ।  
પતા કા સ્થાનકં તત્તુ ચતુર્હર્ષા મળ્ડનં ક્વચિત્ ॥
- (૩) ઇવં પ્રવેશકો નીચૈઃ પરાર્થઃ પ્રાકૃતાદિના ।  
ઇતૌ પ્રભૂત કાર્યત્વન્નાટકાદિ ચતુષ્ટયે ॥
- (૪) મહાકવિ નિબધ્ધાનિ દ્રેષ્ટવા રૂપાણિ ભૂરિશઃ ।  
સ્વયં ય કૃત્વા સ્વોપજ્ઞં નાટ્ય લક્ષ્મ વિવૃગવહે ॥
- પ્રશ્ન-૧ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બેનો અનુવાદ કરી અને વિગતવાર સમજાવો. (૦૮)
- (૧) અચુલં ચ વિરુદ્ધં ચ નાયકસ્ય રસસ્ય વા ।  
વૃતં યત્ તત્ પરિત્યાગ્યં પ્રકલ્પમથવાડન્યથા ॥
- (૨) સર્વીજવિકૃતાવસ્થાઃ, નાનાભાવા મુસ્વાદયઃ ।  
કમસયોગિનો યસ્મિન્ અસૌ નિર્વહણો ધ્રુવમ્ ॥
- (૩) ચતુર્વર્ગકલાં નિત્ય જૈનિં વાયમુયાસ્મર્હ ।  
રૂપેદ્વાદશ મિર્વિશ્વં યયા ન્યાયે ધૃતં પથિ ॥
- (૪) અભિનેયસ્ય કાવ્યસ્ય ભૂરિભેદભૂતઃ કિયત્ ।  
કિયતોડપિ પ્રસિદ્ધસ્ય દ્રેષ્ટં લક્ષ્મ અચક્ષ્મર્હ ॥
- પ્રશ્ન-૨ નાટ્યદર્પણે કવિત્વ મહિમા । (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૨ નાટ્યદર્પણે નાયક ભેદાઃ ।
- પ્રશ્ન-૩ નાટ્ય દર્પણે રૂપક ભેદાઃ । (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૩ નાટ્યદર્પણે સંધિ નિરૂપણમ્ ।
- પ્રશ્ન-૪ નાટ્યદર્પણના આધારે નાટકના લક્ષણોની સવિસ્તર ચર્ચા કરો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૪ નાટ્યદર્પણના આધારે બીજા-બિન્દુ-પતાકા વગેરે પાંચ અર્થપ્રકૃતિઓ વિશે નોંધ લખો.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- (૧) પશ્ચ કાવ્યાવસ્થા ।
- (૨) નાટ્ય દર્પણે કાવ્યચરણ નિન્દા ।
- (૩) નાટ્યદર્પણે કુલવેઃ નિન્દા ।
- (૪) નાટ્યદર્પણે ઇતિવૃત્તસ્ય ભેદાઃ ।